T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2025/232
KARAR NO : 2025/405
KARAR TR : 16/06/2025

ÖZET: Tarımla uğraşan davacının tarlalarına davalılar tarafından 2022 yılı tarım sezonunda su kesintisinden dolayı su verilmemesi nedeniyle, uğranıldığı ileri sürülen maddi zararın tazmini istemiyle açılan davanın, zarar tarihi itibariyle taraflar arasında yazılı bir su kullanım sözleşmesi veya davacının sulama beyan başvurusu bulunmaması karşısında, İDARİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : H.E
Vekili : Av. B. A
Davalılar : 1- Malabadi Sulama Birliği Başkanlığı
Vekili : Av. F. A
2- Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
Vekilleri : Av. S. Ç, Av. Ş. B

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkilinin maliki olduğu, Diyarbakır ili, Silvan ilçesi, ... Mahallesi, .../4-5-6,.../4/6/7, .../4-5-9, .../4, .../8-10, .../2-5-6, .../4 ve .../*7* sayılı parsellerde, davalı idarelerin ekinlerini sulaması için gerekli olan suyu göndermediğinden, 2022 yılı tarım sezonunda mısır ürününde verim kaybı olduğunu, oluşan zararda davalı idarelerin hizmet kusuru bulunduğunu beyanla, fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla uğranılan zarara karşılık şimdilik 49.538,88 TL'nin davanın açıldığı tarihten itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte ödenmesi istemiyle Devlet Su İşleri 10. Bölge Müdürlüğünü hasım göstermek suretiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

2. Diyarbakır 3. İdare Mahkemesi 04/05/2023 tarih ve E.2023/324 hasım düzeltme kararı ile, davanın doğru hasım olan Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü ve Malabadi Sulama Birliği Başkanlığı husumetleriyle incelenmesi gerektiğinden, Devlet Su İşleri 10. Bölge Müdürlüğü olan hasmın, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü ve Malabadi Sulama Birliği Başkanlığı olarak düzeltilmesine, dava dilekçesinin 2577 sayılı İdare Yargılama Usulü Kanunu'nun 15. maddesinin 1/c fıkrası gereğince doğru hasım olarak tespit edilen Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü ve Malabadi Sulama Birliği Başkanlığına bu kararla birlikte tebliğ edilmek suretiyle dava dosyasının tekemmül ettirilmesine karar verilmiştir.

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden u3zvpsp - 2TDHua0 - K8dYEwO - rOltzs= ile erişebilirsin

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

3. **Diyarbakır 3. İdare Mahkemesi 28/02/2024 tarih ve E.2023/324, K.2024/283 sayılı kararı** ile, uyuşmazlığın davalı ile davacı arasında ücret karşılığında sulama suyu teminine ilişkin özel hukuk ilişkisinden kaynaklandığı anlaşıldığından, uyuşmazlığın özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiğinden bahisle davanın, 2577 sayılı Kanun'un 15/1-a maddesi uyarınca görev yönünden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısımları şöyledir:

"...Davalı Sulama Birliği, yukarıda açıklanan mevzuat hükümleri doğrultusunda, ülkenin su varlık ve kaynaklarının rasyonel kullanımı maksadıyla kamu tüzel kişiliğini haiz kanunla kurulmuş bir kamu kuruluşudur.

Böyle olmakla birlikte, bu kuruluşun kişilere sağladığı hizmete ilişkin işlemlerinin yargısal denetimini yapacak yargı düzenini belirleyebilmek için, işlemin özel hukuk ilişkilerinden mi yoksa kamusal yetkilerin kullanılmasından mı doğup doğmadığının irdelenmesi gerekmektedir.

İdarenin yürütmekle yükümlü bulunduğu kamu hizmetine ilişkin olarak uygulamaya koyduğu plan ve projenin hukuka aykırı olduğu nedeniyle iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılacak davalar ile idarenin aynı plan ve projeye göre meydana getirdiği yol, kanal, baraj, su yolları, su şebekesi gibi tesislerin kurulması, işletilmesi ve bakımı sırasında kişilere verdiği zararların tazmini istemiyle idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları muhtel olanlar tarafından açılacak davaların görüm ve çözümünün, iptal ve tam yargı davaları kapsamında yargısal denetim yapan idari yargı yerine ait olduğu, idarece herhangi bir ayni hakka müdahalede bulunulduğu, özel mülkiyete konu taşınmaza kamulaştırmasız el atıldığı veya plan ve projeye aykırı iş görüldüğü iddiasıyla açılacak müdahalenin men'i ve meydana gelen zararın tazmini davalarının ise, mülkiyete tecavüzün önlenmesine ve haksız fiillere ilişkin özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerinde çözümleneceği, yerleşik yargısal içtihatlarla kabul edilmiş bulunmaktadır.

Anayasanın 125. maddesinin son fıkrasında, idarenin kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlü olduğu kurala bağlanmış olup, bununla birlikte idarenin yürütmekle görevli olduğu bir hizmetin kuruluşunda, düzenlenişinde veya işleyişinde nesnel nitelikli bozukluk, aksaklık veya boşluk olarak tanımlanabilen hizmet kusurunun hizmetin kötü işlemesi veya hiç işlememesi hallerinde gerçekleştiği ve bunun idarenin tazmin yükümlülüğünün doğmasına yol açtığında kuşku bulunmamaktadır.

Sulama Birlikleri Kanunu'nun Ek 1. maddesinin 3. bendinde, "Birlik üyeleri birlik tarafından tahakkuk ettirilen su kullanım hizmet bedelini ve borçlarını düzenli olarak ödemek, birlik tarafından su yetersizliğine bağlı olarak yapılan ekim planlamasına uymak, sulama planlaması ve su dağıtım ve münavebe programlarına katılmak, arazisi üzerinde yer alan sulama tesisini korumak, kişisel kusurlarından dolayı meydana gelen zararları gidermek, aksi takdirde bu zararları gidermek için birliğin yapacağı her türlü harcamayı birliğe ödemek, birliğin sorumluluğunda olan tesisler ile kullanılan her türlü ekipmana zarar vermemek, zarar verilmesi durumunda bu zararı tazmin etmek, birliğin sorumluluğunda olan tesisler üzerinde yapılan işletme, bakım ve onarım çalışmaları için arazisine girilmesine izin vermek ve sulama tesisinden faydalanma sözleşmesini imzalamak zorundadır." hükmü düzenlenmiştir.

Sulama Birlikleri Çerçeve Ana Statüsü'nün 58. maddesinde, "Birlik hizmetlerinden faydalanmak isteyenlerin, birlik ile sözleşme imzalamaları zorunludur. Bu sözleşmede; sulama için su kullanıcıların uymaları gereken hususlar, beyan zamanları ve esasları, beyanda yer alacak hususlar, su kullanıcılar tarafından zamanında ödenmeyen su kullanım hizmet bedelleri için, birlik meclisince ön görülen gecikme zammı oranı, birlik meclisince belirtilen ödeme zamanlarına uyulacağına ilişkin hükümler vb. hususlara yer verilmesi zorunludur." düzenlemesine yer verilmiştir.

Dosyadaki bilgi belgelerin birlikte incelenmesinden; dava konusu uyuşmazlığın,

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden u3zvpsp - 2TDHua0 - K8dYEwO - rOltzs= ile erişebilirsin

Diyarbakır ili, Silvan ilçesi, ... Mahallesi, .../4-5-6,.../4/6/7, .../4-5-9, .../4, .../8-10, .../2-5-6, .../4 ve .../7 parsellerdeki taşınmazlara su verilmemesi nedeniyle meydana geldiği ileri sürülen ürün zararının tazmini isteminden kaynaklandığı, davacı tarafından zarar tazminine dayanak yapılan, "idareler tarafından verilmekle mükellef olunan suyun zamanında verilmemesi" yönündeki iddianın ise davacı ve davalı Malabadi Sulama Birliği arasında bulunan sulama suyu teminine ilişkin sözleşmesel ilişkiye dayandığı, sulama birliğince, birliğe üye olan çiftçiler ile imzalanan sulama sözleşmesinin sonrasında birlik üyelerine su sağlandığının anlaşıldığı, davacı ile birlik arasında ücret karşılığı sulama suyu teminine ilişkin sulama tesisinden faydalanma sözleşmesinin imzalandığı, ilgililerin sulama tesisinden faydalanma sözleşmesini imzalayıp imzalamamakta serbest olması ve sulama suyu hizmetinin ise yalnızca bu sözleşmeyi imzalayan abonelere sunuluyor olması hususları birlikte değerlendirildiğinde, söz konusu sözleşmenin bir çeşit abonman sözleşmesi niteliğinde olduğu, abonman sözleşmelerinin de özel hukuk sözleşmesi olarak kabul edildiği, dolayısıyla bakılan davada, davacı ile davalı Sulama Birliği arasında ücret karşılığı sulama suyu teminine ilişkin özel hukuk ilişkisinin açıkça ortaya konulduğu görülmektedir.

Bu durumda, yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri ile dava konusu olayın birlikte değerlendirilmesinden, davacının taşınmazına idarelerce su verilmemesi nedeniyle ürün zararının meydana geldiğinden bahisle zarar tazmini istemiyle açılan işbu davadaki uyuşmazlığın davalı ile davacı arasında ücret karşılığında sulama suyu teminine ilişkin özel hukuk ilişkisinden kaynaklandığı anlaşıldığından, uyuşmazlığın özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Açıklanan nedenlerle;

1-2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 15. maddesinin 1. fıkrasının (a) bendi uyarınca davanın görev yönünden reddine..."

4. Davacı vekili, bunun üzerine aynı olay ve hukuki sebeplere dayalı olarak fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla 1.000 TL'lik zararın tazmini istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

B. Adli Yargıda

5. **Silvan 3. Asliye Hukuk Mahkemesi 12/12/2024 tarih ve E.2024/25, K.2024/36 sayılı kararı** ile, davalı Silvan Malabadi Sulama Birliğinin hizmet kusuruna dayalı açılan davanın, idarenin plan ve proje kapsamında yürütmekle yükümlü bulunduğu kamu hizmetine ilişkin eyleminden doğan zararların tazminine yönelik 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1. maddesinde belirtilen dava türlerinden olması nedenleriyle, uyuşmazlığın idari yargı yerinde çözümlenmesi gerektiğinden bahisle, davanın 6100 sayılı HMK'nun 114/1-b maddesi gereğince yargı yolunun caiz olmamasından ötürü dava şartı yokluğundan ötürü usulden reddine karar vermiş, karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısımları şöyledir:

"... Dava, davacının sahibi olduğu taşınmazlara davalı idareler tarafından tarımsal sulama için gereken suyun zamanında verilmemesi nedeniyle taşınmazlarda bulunan ekinlerde/mısırlarda verim kaybının oluştuğu ve davacının uğradığını iddia ettiği maddi zararın tazmininin istemine yöneliktir.

Davalı Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü, bir kamu kurumu olup, eylem ve işlemleri kamusal nitelik taşımaktadır. Davaya konu alacağın, davalı kurumun görevini gereği gibi yerine getirmemesi nedeninden kaynaklandığı savunulduğuna göre; istemin idare hukuku kuralları çerçevesinde ve idari yargı yerinde değerlendirilmesi gerekecektir.

6172 sayılı Sulama Birlikleri Kanunu'nun 1/2. maddesi uyarınca sulama birlikleri kamu tüzel kişiliğine sahiptirler. Aynı Kanun hükümleri uyarınca; DSİ'nin uygun görüşü alınmak suretiyle ana statülerinin ilgili bakanlıkça onaylanması sonucu tüzel kişilik kazanırlar ve hizmet alanları içerisinde DSİ'nin sahip olduğu görev ve yetkilere sahiptirler. Görev alanı içindeki tesislerin işletme, bakım, onarım ve yönetim hizmetleri sulama birliklerinin görevleri arasındadır.

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden u3zvpsp - 2TDHua0 - K8dYEwO - rOltzs= ile erişebilirsin

Davalı konumunda bulunan Davalı Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü'nün bir kamu kurumu olduğu ve Silvan Malabadi Sulama Birliği'nin ise kanun gereği kurulan kamu tüzel kişiliği olduğu ve sulama hizmetinin zamanında yapılmaması nedeniyle, diğer bir anlatımla, *kurumun yürüttüğü* hizmetten *kaynaklanan bir bozukluk, aksaklık nedeniyle meydana geldiği iddia edilen zararın giderilmesi amacıyla davanın açıldığı anlaşılmaktadır.*

Davaya konu olayda, bir kamu kurumu olan davalı DSİ'nin ve kamu tüzel kişiliğini haiz Silvan Malabadi Sulama Birliği'nin gerekli hizmeti gereği gibi sunmaması ve mevcut su kesintisi nedeniyle davacının sulu tarım yaptığı tarımsal arazilerine su verilmediği ve bundan ötürü davacının ekimini yaptığı mısırların zarar gördüğü ileri sürülmüştür. Bu olgu, kamu hizmeti ile ilgili ve hizmet kusuruna ilişkindir.

Kamu hizmeti görmekle yükümlü olan idareler, kamu hizmeti sırasında verdikleri zararlardan dolayı özel hukuk hükümlerine tabi değildirler. Kamu tüzel kişilerinin yasalar tarafından kendilerine verilen görev ve yetkilerin kullanılması sırasında oluşan zararlar niteliği itibariyle hizmet kusurundan kaynaklanan zararlar olup, İdarenin hizmet kusuru niteliğindeki eylemi sonucu meydana gelen zararlardan dolayı; İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1-b maddesi gereğince idareye karşı idari yargı yerinde tam yargı davası açılması gerekir. Görev sorunu, açıkça veya hiç ileri sürülmese de kendiliğinden (re'sen) dikkate alınır.

DSİ'nin belirlediği sulama alanlarında sulama işletmeciliği konusunda hizmet vermek için kurulan, sulama tesislerinin işletme, bakım ve yönetim sorumluluklarını üstlenen, kamu yararının ve kamu hizmetinin yerine getirilmesine yönelik faaliyet gösteren kamu tüzelkişiliğine sahip hizmet yönünden yönetim kuruluşları olan ve sundukları hizmetin kamu hizmeti niteliğinde olduğu açık olan davalı Silvan Malabadi Sulama Birliği'nin hizmet kusuruna dayalı açılan davanın, idarenin plan ve proje kapsamında yürütmekle yükümlü bulunduğu kamu hizmetine ilişkin olarak eyleminden doğan zararların tazminine yönelik olarak 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1. maddesinde belirtilen dava türlerinden olması nedenleriyle, uyuşmazlığın idari yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varıldığından davaya bakmakla görevli ve yetkili Mahkemenin Diyarbakır İdare Mahkemeleri olduğu anlaşılmış, davanın görev yönünden reddine karar vermek gerekmiş, Diyarbakır 3. İdare Mahkemesinin 2023/324 Esas, 2024/283 Karar sayılı kararı ile de davanın görev yönünden reddine karar verilmiş olduğu anlaşıldığından 2247 Sayılı Kanunun 14 ve 15/1 maddeleri uyarınca görevli merciin belirlenmesi için dosyanın taraflardan birinin talebi halinde Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine..."

6. Davacı vekilinin, 2247 sayılı Kanun'un 14. maddesine göre doğduğunu öne sürdüğü olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi istemiyle başvurması üzerine, Silvan 3. Asliye Hukuk Mahkemesince adli ve idari yargı dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

A. MEVZUAT

7. Anayasa'nın *"B. Yargı yolu"* başlıklı 125. maddesinin son fıkrası şöyledir:

"...
İdare, kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlüdür."

8. Anayasa'nın *"III. Tabii servetlerin ve kaynakların aranması ve işletilmesi"* başlıklı 168. maddesi şöyledir:

"Tabiî servetler ve kaynaklar Devletin hüküm ve tasarrufu altındadır. Bunların aranması ve işletilmesi hakkı Devlete aittir. Devlet bu hakkını belli bir süre için, gerçek ve tüzelkişilere devredebilir. Hangi tabiî servet ve kaynağın arama ve işletmesinin, Devletin

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden u3zvpsp - 2TDHua0 - K8dYEwO - rOltzs= ile erişebilirsin

gerçek ve tüzelkişilerle ortak olarak veya doğrudan gerçek ve tüzelkişiler eliyle yapılması, kanunun açık iznine bağlıdır. Bu durumda gerçek ve tüzelkişilerin uyması gereken şartlar ve Devletçe yapılacak gözetim, denetim usul ve esasları ve müeyyideler kanunda gösterilir."

9. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun *"İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

" 1. (Değişik: 10/6/1994-4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:

a) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,

c) (Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar.

2. İdari yargı yetkisi, idari eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlıdır. İdari mahkemeler; yerindelik denetimi yapamazlar, yürütme görevinin kanunlarda ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde gösterilen şekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kısıtlayacak, idari eylem ve işlem niteliğinde veya idarenin takdir yetkisini kaldıracak biçimde yargı kararı veremezler.

3. (Mülga: 2/7/2018 - KHK-703/185 md.)"

10. 2577 sayılı Kanun'un *"İptal ve tam yargı davaları"* başlıklı 12. maddesi şöyledir:

"İlgililer haklarını ihlal eden bir idari işlem dolayısıyla Danıştaya ve idare ve vergi mahkemelerine doğrudan doğruya tam yargı davası veya iptal ve tam yargı davalarını birlikte açabilecekleri gibi ilk önce iptal davası açarak bu davanın karara bağlanması üzerine, bu hususta ki kararın veya kanun yollarına başvurulması halinde verilecek kararın tebliği veya bir işlemin icrası sebebiyle doğan zararlardan dolayı icra tarihinden itibaren dava süresi içinde tam yargı davası açabilirler. Bu halde de ilgililerin 11 nci madde uyarınca idareye başvurma hakları saklıdır."

11. 2577 sayılı Kanun'un *"Doğrudan doğruya tam yargı davası açılması"* başlıklı 13. maddesi şöyledir:

"1. İdari eylemlerden hakları ihlal edilmiş olanların idari dava açmadan önce, bu eylemleri yazılı bildirim üzerine veya başka süretle öğrendikleri tarihten itibaren bir yıl ve her halde eylem tarihinden itibaren beş yıl içinde ilgili idareye başvurarak haklarının yerine getirilmesini istemeleri gereklidir. Bu isteklerin kısmen veya tamamen reddi halinde, bu konudaki işlemin tebliğini izleyen günden itibaren veya istek hakkında otuz gün içinde cevap verilmediği takdirde bu sürenin bittiği tarihten itibaren, dava süresi içinde dava açılabilir.

2. Görevli olmayan adli (...) yargı mercilerine açılan tam yargı davasının görev yönünden reddi halinde sonradan idari yargı mercilerine açılacak davalarda, birinci fıkrada öngörülen idareye başvurma şartı aranmaz."

12. 15 Temmuz 2018 tarihli ve 30479 sayılı Resmİ Gazete'de yayımlanan 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin "*Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün görev ve yetkileri*" başlıklı 121. maddesinin 1. fıkrasının ilgili bentleri şöyledir:

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden u3zvpsp - 2TDHua0 - K8dYEwO - rOltzs= ile erişebilirsin

" (1) Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün görev ve yetkileri şunlardır:

a) Taşkın sular ve sellere karşı koruyucu tesisler meydana getirmek.

b) Sulama tesislerini kurmak, sulama sahalarında mevcut parsellerin tamamını veya aksamını gösterir harita ve planları yapmak veya yaptırmak ve icabı halinde kadastrosunu yaptırmak.

...

g) Bu maddede belirtilen tesislerin çalıştırma, bakım ve onarım dâhil işletmelerini yürütmek.

ğ) Bu maddede belirtilen işlerle ilgili olmak üzere rasat, tecrübe, istatistik, araştırma ve her türlü istikşaf işlerini yapmak; ezcümle toprağın cins ve karakterini, yetiştirilecek mahsul nevilerini ve elde edilecek zirai, iktisadi faydaları ve verimlilik derecelerini tespit etmek; bu mevzularda gerekirse ilgili bakanlık ve kurum ve kuruluşlardan faydalanmak, amenajman planları hazırlamak ve bunları temin edecekleri fayda ve ele alınmalarındaki zaruretlere göre seçmek, sıralamak ve Bakanlığa teklif etmek.

h) Bu maddede belirtilen işlerin her türlü etüt ve projelerini yapmak veya yaptırmak.

ı) Tesislerin yapılması hususunda her türlü mali imkânları araştırmak ve icabı halinde ortaklıklar kurulmasını Bakanlığa teklif etmek ve Cumhurbaşkanı kararı ile uzun vadeli iç ve dış istikrazlar yapmak..."

13. 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun *"A. Borcun ifa edilmemesi" üst başlığı altında "I. Giderim borcu", "1. Genel olarak"* alt başlığının 112. maddesi şöyledir:

"Borç hiç veya gereği gibi ifa edilmezse borçlu, kendisine hiçbir kusurun yüklenemeyeceğini ispat etmedikçe, alacaklının bundan doğan zararını gidermekle yükümlüdür."

14. 6172 sayılı Sulama Birlikleri Kanunu'nun *"Amaç ve kapsam"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"(1) Bu Kanunun amacı; ülkenin su varlık ve kaynaklarının rasyonel kullanımı maksadıyla umumi sulardan faydalanmak üzere Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü tarafından inşa edilmiş veya halen inşa edilmekte olan ya da inşa edilmesi planlanan sulama tesislerini gayelerine uygun şekilde kullanmak, işletmek, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün onayını almak suretiyle işlettirmek, bu tesislerin bakım, onarım ve yönetim sorumluluğunu yürütmek, tesisi geliştirmeye yönelik yeni projeler yapmak, yaptırmak veya tesisi yenilemekle görevli sulama birliklerinin kuruluşu, organlar ile görev ve yetkilerini düzenlemektir.

(2) Sulama birlikleri kamu tüzel kişiliğine sahip olup, bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde özel hukuk hükümlerine tabidir."

15. 6172 sayılı Kanun'un *"Birliğin görev alanı ve çalışma konuları"* başlıklı 3. maddesi şöyledir:

"(1) Birliklere devredilen tesislerin hizmet alanı, birliklerin görev alanı olup sınırları, kapsamı ve ismi DSİ tarafından belirlenir.

(2) Bir görev alanı içerisinde aynı amaçla birden fazla birlik kurulamaz.

(3) Birlik, devraldığı tesislerin işletme, bakım, onarım ve yönetim sorumluluğunu çerçeve ana statüde ve devir sözleşmesinde yer alan esaslara uygun olarak yürütür.

(4) Birliğin çalışma konuları şunlardır:

a) Görev alanı içerisinde yer alan tesislerin işletme, bakım, onarım, yönetim ve yenileme hizmetlerini usul ve esaslarına uygun olarak yapmak.

b) Katılım payını, su kullanım hizmet bedelini ve uygulanan cezaları tahsil etmek.

c) Devraldığı tesislerin yatırım bedellerini geri ödemek.

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden u3zvpsp - 2TDHua0 - K8dYEwO - rOltzs= ile erişebilirsin

ç) (Değişik:5/3/2022-7381/27 md.) Devraldığı tesisi DSİ'nin onayını almak suretiyle geliştirmek bu tesis ile ilgili yeni projeler yapmak veya yaptırmak, yenilenebilir enerji kaynaklarından faydalanmak üzere sulama tesisinin mütemmim cüzü olacak şekilde projeler geliştirmek, enerji tesisleri kurmak ve işletmek veya diğer kurum ve kuruluşlar tarafından geliştirilen, kurulan yenilenebilir enerji tesislerini devralarak işletmek, sulama birliğinin feshi hâlinde tesisleri çalışır hâlde DSİ'ye devretmek.

d) Görev alanı içerisinde su miktarına bağlı olarak ekilecek bitki desenini Tarım ve Köyişleri Bakanlığının ilgili birimleri ile işbirliği yaparak planlamak.

e) Görev alanı içerisinde öngörülen üretim hedeflerinin gerçekleşmesine katkıda bulunmak üzere gerekli tedbirleri almak.

f) Sulama ve diğer tarımsal konularda faaliyet gösteren kurumlarla işbirliği yaparak araştırma, geliştirme ve eğitim çalışmalarında bulunmak.

g) Amaç ve görevleri ile ilgili konularda ulusal ve uluslararası gelişmeleri takip etmek.

ğ) Ortak tesisler için DSİ'ce sarf olunan işletme ve bakım masraflarından kendi payına düşen miktarı ödemek.

h) (Ek:5/3/2022-7381/27 md.) Görev sahası dâhilinde, işlenmeyen ve tarım yapılmayan gerçek ve tüzel kişilere ait tarım arazilerini DSİ'ce düzenlenecek usul ve esaslar dâhilinde, kiralayarak tarımsal üretim yapmak veya yaptırmak."

16. 6172 sayılı Kanun'un "*Denetim ve birlik mallarının durumu*" başlıklı 18. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 19/4/2018-7139/49 md.)

(1) Birliklerin denetimi DSİ veya Bakanlık tarafından yapılır. Birlikler mali yönden yılda bir defa ayrıca Maliye Bakanlığının denetimine tabidir. Bu denetimler sonucunda düzenlenecek raporların bir örneği, gerekli işlemlerin yapılması için Bakanlığa gönderilir.

(2) Denetim sonucunda birliğin zarara uğratıldığının tespit edilmesi halinde 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununun 71 inci maddesi hükümleri uygulanır.

(3) Birlikler, Sayıştay tarafından doğrudan denetlenebilir.

(4) Birliğin devraldığı sulama tesisi ve bütünleyici parçaları Devlet malı olup, bunlara zarar verenler hakkında 5237 sayılı Kanunun kamu malına zarar verme ile ilgili ceza hükümleri tatbik olunur."

17. 6172 sayılı Kanun'un "*Birlik tüzel kişiliğinin sona ermesi*" başlıklı 20. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 19/4/2018-7139/50 md.)

(1) (İptal: Anayasa Mahkemesi'nin 16/7/2020 tarihli ve E.: 2018/104, K.: 2020/39 sayılı Kararı ile.)

(2) Birliğin tasfiyesi DSİ tarafından yürütülür. Tasfiyenin usul ve esasları çerçeve ana statü ile düzenlenir.

(3) Tüzel kişiliği sona erdirilen sulama birlikleri tarafından işletilen sulama tesisleri hakkında 18/12/1953 tarihli ve 6200 sayılı Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun hükümleri uygulanır."

18. 6172 sayılı Kanun'un, 19/04/2018 tarihli, 7139 sayılı Kanun'un 53. maddesi ile ilga edilmeden önceki 13. maddesinin (2) numaralı fıkrası şöyledir:

"(2) Birlikler 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu hükümlerine göre alacaklarının tahsili yoluna başvurur."

19. 6172 sayılı Kanun'un, 19/04/2018 tarihli, 7139 sayılı Kanun'un 53. maddesi ile

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden u3zvpsp - 2TDHua0 - K8dYEwO - rOltzs= ile erişebilirsin

ilga edilmeden önceki *"Birlik üyesi olmayan su kullanıcılarının durumu"* başlıklı 19. maddesi şöyledir:

> *"(1) Birliğin görev alanında bulunan tesisten istifade eden su kullanıcıları, birlik üyesi olmasalar dahi, bu Kanunda ve birlik ana statüsünde öngörülen esaslar çerçevesinde, sulama işletme faaliyetlerine ilişkin olarak alınan kararlara diğer birlik üyeleri gibi uymaya ve yükümlülüklerini zamanında yerine getirmeye mecburdur. Üye olmayan su kullanıcılarının sulamadan faydalanmayla ilgili hakları kısıtlanamaz. Ancak, mali mükellefiyetleri birlik meclisi kararı ile iki katına kadar artırılabilir."*

20. 19/04/2018 tarihli, 7139 sayılı Kanun'un 51. maddesi ile 6172 sayılı Kanun'a eklenen Ek 1. madde şöyledir:

> *"(1) Birlik görev alanında yer alan her su kullanıcısı gerçek ve tüzel kişi sulama tesisinden faydalanabilmek için o birliğe üye olmak zorundadır.*
> *(2) İlk üyelik kaydı sırasında bir defaya mahsus olmak üzere (…) katılım payı tahsil edilir.*
> *(3) Birlik üyeleri birlik tarafından tahakkuk ettirilen su kullanım hizmet bedelini ve borçlarını düzenli olarak ödemek, birlik tarafından su yetersizliğine bağlı olarak yapılan ekim planlamasına uymak, sulama planlaması ve su dağıtım ve münavebe programlarına katılmak, arazisi üzerinde yer alan sulama tesisini korumak, kişisel kusurlarından dolayı meydana gelen zararları gidermek, aksi takdirde bu zararları gidermek için birliğin yapacağı her türlü harcamayı birliğe ödemek, birliğin sorumluluğunda olan tesisler ile kullanılan her türlü ekipmana zarar vermemek, zarar verilmesi durumunda bu zararı tazmin etmek, birliğin sorumluluğunda olan tesisler üzerinde yapılan işletme, bakım ve onarım çalışmaları için arazisine girilmesine izin vermek ve sulama tesisinden faydalanma sözleşmesini imzalamak zorundadır.*
> *(4) Su kullanıcısı olma vasfını kaybedenlerin üyelikleri resen sonlandırılır.*
> *(5) Birlikler gelirlerini, birlik ana statüsünde belirtilen usul ve esaslara uygun olarak tahsil eder. Birlikler vadesinde ödenmeyen alacaklarını genel hükümlere göre tahsil eder.*
> *(6) Birlik görev alanı dışında kalan su kullanıcılarından, suladıkları her dekar arazi başına su kullanım hizmet bedelinin iki katı ücret alınır.(...)"*

21. 6172 sayılı Kanun'un "*Mevcut birlikler*" başlıklı geçici 1. maddesi şöyledir:

> *"(1) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte 26/5/2005 tarihli ve 5355 sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanununa göre kurulmuş olan sulama birlikleri onsekiz ay içinde durumlarını bu Kanuna uygun hale getirmek zorundadır. Aksi takdirde bu birliklerin tüzel kişiliği kendiliğinden sona erer ve bu birlikler valinin görevlendireceği vali yardımcısı başkanlığında; defterdarlık, tarım il müdürlüğü, DSİ bölge müdürlüğü ve il mahalli idareler müdürlüğü yetkililerinden oluşan tasfiye komisyonu tarafından en geç iki ay içinde tasfiye edilir. Birliğin tüm hak, alacak, borç ve 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabi olmayan personeli ile birliğe ait taşınır ve taşınmazlar bu Kanuna istinaden kurulan yeni birliğe devrolunur.*
> *(2) Kurulmuş olan sulama birliklerinde 657 sayılı Kanuna tabi olarak çalışan personel, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde Devlet Personel Başkanlığınca tespit edilecek ihtiyaca göre kadroları ile mükteseplerine uygun olarak diğer kamu kurum ve kuruluşlarına devredilir.*
> *(3) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce kurulmuş olan birliklerde sözleşmeli personel statüsünde çalışanlar, mevcut statüleri ile istihdam edilmeye devam olunur. Birlikler, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren mevcut statüleri devam edenler dışında yeni sözleşmeli personel istihdam edemezler.*
> *(4) Bakanlık DSİ'nin teklifi üzerine birliklerin, bu maddeye göre yeniden kurulmaları sırasında görev alanlarında değişiklik yapmaya yetkilidir."*

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden u3zvpsp - 2TDHua0 - K8dYEwO - rOltzs= ile erişebilirsin

22. 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un *"Kanunun şümulü"* başlıklı 1. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

> *"Devlete, vilayet hususi idarelerine ve belediyelere ait vergi, resim, harç, ceza tahkik ve takiplerine ait muhakeme masrafı, vergi cezası, para cezası gibi asli, gecikme zammı, faiz gibi fer'i amme alacakları ve aynı idarelerin akitten, haksız fiil ve haksız iktisaptan doğanlar dışında kalan ve amme hizmetleri tatbikatından mütevellit olan diğer alacakları ile; bunların takip masrafları hakkında bu kanun hükümleri tatbik olunur."*

23. 26/07/2018 tarihinde Tarım ve Orman Bakanlığınca onaylandığı anlaşılan Sulama Birliği Çerçeve Ana Statüsünün "*Birlik Üyeliği*" başlıklı 8. maddesi şöyledir:

> *"(1) Birlik görev alanı içerisinde tapuda kayıtlı arazi sahibi olmak veya arazi kiralamak suretiyle tarımsal üretimde bulunan her su kullanıcısı gerçek ve tüzel kişi, tesisten faydalanabilmek için o birliğe üye olmak zorundadır.*
>
> *(2) Aynı arazi üzerinde miras ortaklığı, paylı mülkiyet vb. sebeplerle birden fazla malikin bulunması halinde su kullanıcısı gerçek ya da tüzel kişilerin birliğe üyeliğinde diğer ortak ve/veya pay sahiplerinin muvafakatı istenir."*

24. 6172 sayılı Sulama Birlikleri Kanunu çerçevesinde çıkarılan Çerçeve Ana Statüsünün "*Birlik Hizmetlerinden Faydalanma*" başlıklı 30. maddesi şöyledir;

> *"(1) Birlik hizmetlerinden faydalanmak isteyen görev alanı içindeki su kullanıcılarının Sulama Tesisinden* Faydalanma *Sözleşmesini imzalamaları ve birliğe üye olmaları zorunludur.*
>
> *(2) Birlik görev alanı dışındaki (şebeke dışı) su kullanıcıları ise bu statünün 6'ncı maddesindeki şartların sağlanması durumunda yıllık su kullanım sözleşmesi imzalayarak birlik hizmetlerinden faydalanabilirler. Bu durumdaki su kullanıcıları birlik üyesi olmasalar dahi, sulama işletme faaliyetlerine ilişkin olarak birlik başkanlığı tarafından alınan kararlara diğer birlik üyeleri gibi uymaya ve yükümlülüklerini zamanında yerine getirmek zorundadır.*
>
> *(3) Birlik görev alanı dışında kalan su kullanıcılarından, suladıkları her dekar arazi başına su kullanım hizmet bedelinin iki katı ücret alınır."*

B. Yargı Kararları

25. 27/11/2020 günlü ve 31317 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Anayasa Mahkemesinin 16/07/2020 tarihli ve E.2018/104, K.2020/39 sayılı kararında değinilen 6172 sayılı Sulama Birlikleri Kanunu kapsamındaki sulama birliklerinin hukuki statüsüne ilişkin gerekçe ve tespitlerin bir kısmı şu şekildedir:

> *"Anayasa, kanunlar ve CBK ile kamu tüzelkişiliklerine birçok alanda, kuruluş amacına özgü hukuksal durumlar tanınmaktadır. Ayrıca, kamu tüzelkişileri, nitelikleri ve özellikleriyle bağdaştığı ölçüde, özel hukuk tüzelkişilerinin özel hukuk hükümlerine göre sahip olduğu hakları kullanabilmektedir (AYM, E.2006/61, K.2007/91, 30/11/2007). 6172 sayılı Kanun'un 1. maddesinde sulama birliklerinin de kamu tüzelkişiliğine sahip oldukları ve Kanun'da hüküm olmayan hâllerde özel hukuk hükümlerine tabi olacakları belirtilmektedir." (§ 243)*
>
> *"Kamu tüzelkişileri, devlet tarafından kamu yararının gerçekleştirilmesi amacıyla kurulan, kamu gücü ayrıcalıklarıyla donatılan tüzelkişilerdir. Bu tüzel kişilerin özel hukuk tüzel kişilerinden farklı olarak üstün ve ayrıcalıklı yetkilere sahip olmasıyla güdülen amaç ise kamu yararının sağlanması ve kamu hizmetinin en iyi şekilde yerine getirilmesidir.*
>
> *Sulama birliklerinin kuruluşu, yapısı, görev ve yetkileri, mali hükümleri, personel istihdamı, denetimi, tüzelkişiliğinin sona ermesi 6172 sayılı Kanun'da düzenlenmiştir. Bu*

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden u3zvpsp - 2TDHua0 - K8dYEwO - rOltzs= ile erişebilirsin

birliklerin özellikle kuruluşları, görev alanları ve denetimlerinde DSİ'nin onay ve yetkisi bulunmaktadır. Sulama birlikleri Anayasa'da özel olarak düzenlenmemiş olup organlarının seçimle oluşmasında anayasal bir zorunluluk bulunmamaktadır. Sulama birliklerinin temel organı olan başkanlığın oluşumu Anayasa'nın 123. maddesinin birinci fıkrasında geçen idarenin kanunla düzenlenmesi ilkesi ile ilgili olup Anayasa'da özel olarak düzenlenmeyen hizmet yönünden yerinden yönetim kuruluşlarının organlarının belirlenmesinde kanun koyucu takdir yetkisine sahiptir. Birlik başkanlarına tanınan idari para cezası verme yetkisi de bu kapsamda kanun koyucunun takdir yetkisindedir.

Diğer yandan sulama birliklerinin kamu personeli arasından Bakan tarafından seçilen başkan tarafından temsil edileceği ve yönetileceğine, başkanlığın ise başkan ve başkanlık hizmetlerini yürüten diğer personelden oluşacağına dair birlik başkanının belirlenme usulü, başkanlığın oluşumu, görev ve yetkileri ile ilgili hususlar Anayasa'nın 128. maddesinin ikinci fıkrası kapsamında kalmaktadır. Anayasa'nın anılan hükmüne göre memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkilerinin kanunla düzenleneceği belirtilmektedir. Dava konusu kurallarda da birlik başkanının belirlenme usulü, idari para ceza verme yetkisini de içeren görev ve yetkileri kanunla düzenlendiğinden kanunilik ilkesine aykırı bir yön bulunmamaktadır." (§ 252-254)

"Kamu tüzelkişilikleri devam eden birliklerin feshine karar verilmesi ise kamu tüzelkişiliklerinin sona ermesine yol açacaktır. Kanun'un 20. maddesinin (3) numaralı fıkrasında tüzelkişiliği sona erdirilen sulama birlikleri tarafından işletilen sulama tesisleri hakkında 6200 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanacağı belirtilmiştir.

Anayasa'nın 123. maddesinin üçüncü fıkrası "Kamu tüzelkişiliği, ancak kanunla veya kanunun açıkça verdiği yetkiye dayanılarak kurulur" şeklinde iken 21/1/2017 tarihli ve 6771 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile "Kamu tüzelkişiliği, kanunla veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle kurulur" şeklinde değiştirilmiştir. Yürürlükteki Anayasa hükmüne göre kamu tüzelkişiliği ancak kanunla ya da CBK'yla kurulabilir. Aynı şekilde bir kamu tüzelkişiliği ancak kanunla ya da CBK ile kaldırılır. 6771 sayılı Kanun'dan önceki dönemde yürürlükte olan "Kamu tüzelkişiliği, … kanunun açıkça verdiği yetkiye dayanılarak kurulur" hükmü yürürlükte olmadığından kamu tüzelkişiliğinin artık kanunun açıkça verdiği yetkiye dayanılarak kurulması veya kaldırılması mümkün değildir.

Anayasa'nın 123. maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan kamu tüzelkişiliğinin, kanunla veya CBK ile kurulacağı şeklindeki düzenleme kamu tüzelkişiliğine sahip sulama birlikleri yönünden de geçerlidir. Kamu tüzelkişiliğinin veya organlarının kanunla veya CBK'ya dayanılarak kurulması zorunluluğu, kamu tüzelkişiliğinin veya organlarının ortadan kaldırılması bakımından da geçerli olacaktır. Bu durumda bir kamu tüzelkişiliği de ancak kanunla ya da CBK ile kaldırılabilir. Dolayısıyla birliklerin DSİ'nin teklifi üzerine Bakan onayı ile feshedileceğini öngören dava konusu (1) numaralı fıkra Anayasa'nın 123. maddesinin üçüncü fıkrasıyla bağdaşmamaktadır." (§ 260-262)

"Sulama birlikleri, DSİ'nin belirlediği sulama alanlarında sulama işletmeciliği konusunda hizmet vermek için kurulan, sulama tesislerinin işletme, bakım ve yönetim sorumluluklarını üstlenen, kamu yararının ve kamu hizmetinin yerine getirilmesine yönelik faaliyet gösteren kamu tüzelkişiliğine sahip hizmet yönünden yerinden yönetim kuruluşlarıdır. Dolayısıyla sulama birliklerinin sundukları hizmetin kamu hizmeti niteliğinde olduğu açıktır. Kanun'un ek 1.maddesinin (1) numaralı fıkrasında ise birliğin görev alanında yer alan her su kullanıcısı gerçek ve tüzelkişinin sulama tesisinden faydalanabilmek için o birliğe üye olmak zorunda olduğu belirtilmektedir. Her su kullanıcısı gerçek ve tüzelkişiden ilk üyelik kaydı sırasında bir defaya mahsus olmak üzere kural uyarınca DSİ'nin belirlediği katılım payı tahsil edilmektedir." (§ 272)

"6172 sayılı Kanun'da 7139 sayılı Kanun'la yapılan değişikliklerle sulama birliklerindeki birlik meclisi, yönetim kurulu ve denetim kurulu organları kaldırılmış, birliklerin sadece başkanlıktan oluşacağı kabul edilmiş ve birlikler yeniden yapılandırılmıştır. Dolayısıyla kaldırılan organlarla ilgili düzenlemeleri içeren kural ile yeniden yapılandırma sonucunda en üst yöneticinin görevine son verilebilmesi, alacakların tahsili, gözlemciler ile birlik üyesi olmayan su kullanıcılarının durumuna ilişkin kurallar da yürürlükten kaldırılmıştır. Kanun'un yürürlükten kaldırılan 19. maddesinde birliğe üye

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden u3zvpsp - 2TDHua0 - K8dYEwO - rOltzs= ile erişebilirsin

olmayan su kullanıcılarının yükümlülüklerini yerine getirmek koşuluyla tesislerden faydalanabilecekleri öngörülmüş iken 6172 sayılı Kanun'a 7139 sayılı Kanun'la eklenen ek 1. madde ile birliğin görev alanında yer alan her su kullanıcısı gerçek ve tüzelkişinin sulama tesisinden faydalanabilmek için o birliğe üye olması gerektiği hükme bağlanmıştır.

Sulama birliklerinin kamu tüzelkişiliğine sahip olduğu, Anayasa'da özel olarak düzenlenmediği ve Anayasa'nın 123. maddesi uyarınca anılan birliklerin teşkilatlarını ve bu bağlamda organlarını belirleme konusunda kanun koyucunun takdir yetkisine sahip olduğu gözetildiğinde anılan takdir yetkisi kapsamında kanun koyucu tarafından kuralla Anayasa'nın 44. maddesinde ifade edilen toprağın verimli olarak işletilmesini koruma ve geliştirme amacına ulaşma bakımından daha etkili ve elverişli görülen farklı bir yapılanma öngörülmesinin sonucu olarak önceki yapılanmaya ilişkin hükümlerin madde metinlerinden çıkarılmasında veya yürürlükten kaldırılmasında Anayasa'ya aykırı bir yön bulunmamaktadır." (§ 315-316).

26. Uyuşmazlık Mahkemesinin 04/05/2015 tarih ve E.2015/166, K.2015/272 sayılı kararında, özetle; *"sulama işi, bir kamu hizmeti niteliğini taşımakta ise de; ... Sulama Birliği bu hizmeti, ilgili yasaların belirlediği ilkeler ve özel hukuk kurallarına göre yürütmek durumundadır. Su kullanım bedelinin hukuksal dayanağı, kamu gücüne değil iki taraf arasında yapılan sözleşmeye dayanmaktadır. Nitekim, ödemelerin yapılmaması durumunda davalı alacağını, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkındaki Kanun hükümlerine göre değil, 2004 sayılı İcra İflas Kanunu hükümlerine göre tahsil etmektedir. Taraflar arasında düzenlenen "Sulama Beyan Sözleşmesi", daha çok tip sözleşme görünümündedir. Hizmetten yararlanan kişinin, sözleşmeyi idareyle birlikte düzenlemesi yerine katılımı söz konusudur. Ancak bu durum, idare ile kişi arasında kurulan özel hukuk ilişkisini kamu hukuku ilişkisine dönüştürmez. Çünkü birçok durumda hizmetin tekel niteliği ve çok kişiye götürülme zorunluluğu, işin, çoğunlukla tip sözleşmeler yoluyla ve kişilerin katılımı ile gerçekleşebilmesini olanaklı kılmaktadır. Ortada davacı ile davalı birlik arasında yapılmış bir sulama beyan sözleşmesine dayalı olarak ortaya çıkan uyuşmazlığın özel hukuk hükümlerine göre çözümlenesi gerekeceğinden, davanın adli yargı yerinde çözümlenmesi gerekmektedir."* denilmiştir.

IV. İNCELEME ve GEREKÇE

A. İlk İnceleme

27. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 16/06/2025 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, idari ve adli yargı yerleri arasında anılan Kanun'un 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari yargı ve adli yargı dava dosyalarının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacı vekilinin istemi üzerine son görevsizlik kararını veren mahkemece Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin işlemlerde başka bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

28. Raportör-Hâkim Şerife ÖZDOĞAN IŞIK'ın, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden u3zvpsp - 2TDHua0 - K8dYEwO - rOltzs= ile erişebilirsin

29. Dava, Diyarbakır ili, Silvan ilçesi, ... Mahallesi, .../4-5-6,.../4/6/7, .../4-5-9, .../4, .../8-10, .../2-5-6, .../4 ve .../7 parsellerdeki taşınmazlara su verilmemesi nedeniyle 2022 yılı tarım sezonunda meydana geldiği ileri sürülen zararın, Malabadi Sulama Birliği Başkanlığı ile Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünce tazmini istemiyle açılmıştır.

30. Yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerine göre, davalı konumunda bulunan Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü ile Sulama Birliğinin, ülkenin su varlık ve kaynaklarının rasyonel kullanımı maksadıyla kamu tüzel kişiliğini haiz, kanunla kurulmuş kamu kuruluşları olduğu anlaşılmaktadır.

31. Bununla birlikte, bu kuruluşların kişilere sağladığı hizmete ilişkin işlemlerinin yargısal denetimini yapacak yargı düzenini belirleyebilmek için, işlemin özel hukuk ilişkilerinden mi yoksa kamusal yetkilerin kullanılmasından mı doğduğunun irdelenmesi gerekmektedir.

32. İdarenin yürütmekle yükümlü bulunduğu kamu hizmetine ilişkin olarak uygulamaya koyduğu plan ve projenin hukuka aykırı olduğu nedeniyle iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılacak davalar ile idarenin aynı plan ve projeye göre meydana getirdiği yol, kanal, baraj, suyolları, su şebekesi gibi tesislerin kurulması, işletilmesi ve bakımı sırasında kişilere verdiği zararların tazmini istemiyle idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları muhtel olanlar tarafından açılacak davaların görüm ve çözümünün, iptal ve tam yargı davaları kapsamında yargısal denetim yapan idari yargı yerine ait olduğu, idarece herhangi bir ayni hakka müdahalede bulunulduğu, özel mülkiyete konu taşınmaza kamulaştırmasız el atıldığı veya plan ve projeye aykırı iş görüldüğü iddiasıyla açılacak müdahalenin men'i ve meydana gelen zararın tazmini davalarının ise, mülkiyete tecavüzün önlenmesine ve haksız fiillere ilişkin özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerinde çözümleneceği, yerleşik yargısal içtihatlarla kabul edilmiş bulunmaktadır.

33. Anayasanın 125. maddesinin son fıkrasında, idarenin kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlü olduğu kurala bağlanmış olup, bununla birlikte idarenin yürütmekle görevli olduğu bir hizmetin kuruluşunda, düzenlenişinde veya işleyişinde nesnel nitelikli bozukluk, aksaklık veya boşluk olarak tanımlanabilen hizmet kusurunun hizmetin kötü işlemesi veya hiç işlememesi hallerinde gerçekleştiği ve bunun idarenin tazmin yükümlülüğünün doğmasına yol açtığında kuşku bulunmamaktadır.

34. Dosyanın incelenmesinden, Diyarbakır ili, Silvan ilçesi, ... Mahallesi, .../4-5-6,.../4/6/7, .../4-5-9, .../4, .../8-10, .../2-5-6, .../4 ve .../7 parsellerdeki taşınmazlarda çiftçilik yapmakta olan davacı tarafından 2022 tarım sezonunda ekimi yapılan mısıra yeterli su verilmemesi nedeniyle oluştuğu iddia edilen zararın tazmini istemiyle açılan davada, dava konusu parsellere yönelik olarak taraflar arasında zararın meydana geldiği tarım sezonu itibariyle yapılmış yazılı bir sözleşme bulunmadığı anlaşılmıştır.

35. Davacı ve davalı Malabadi Sulama Birliği Başkanlığı arasında " *Malabadi Sulama Birliği Batman -Silvan Sulama tesisinden Faydalanma sözleşmesinin* " 23/05/2023 tarihinde imzalandığı, söz konusu sözleşmenin yürürlük başlıklı 8. maddesinde; "*DSİ nin mer'i mevzuattaki değişikliklere göre yeniden düzenleme hakkı saklı olmak kaydıyla, tarafların tek taraflı yazılı bildirimleriyle sözleşme sona erdirilmediği müddetçe 23.05.2023 tarihli sözleşme hükümleri geçerli olup her yıl yenilenmiş sayılacaktır*." ifadesinin yer aldığı görülmüştür.

36. Bu durumda açılan davanın, taraflar arasında zarar tarihinden sonra aktolunan sözleşme hükümlerine göre değil, idarenin plan ve proje kapsamında yürütmekle yükümlü

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden u3zvpsp - 2TDHua0 - K8dYEwO - rOltzs= ile erişebilirsin

bulunduğu kamu hizmetine ilişkin olarak kurulmuş bir işleme karşı ya da bu nitelikteki işlem ve eyleminden doğan zararların tazminine yönelik olarak 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1. maddesinde belirtilen dava türleri kapsamında olması nedeniyle, uyuşmazlığın idari yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

37. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Diyarbakır 3. İdare Mahkemesinin 28/02/2024 tarih ve E.2023/324, K.2024/283 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Diyarbakır 3. İdare Mahkemesinin 28/02/2024 tarih ve E.2023/324, K.2024/283 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

16/06/2025 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan	Nilgün	Doğan	Eyüp
GÜLEÇ	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden u3zvpsp - 2TDHua0 - K8dYEwO - rOltzs= ile erişebilirsin